

# História sveta (Dejiny sveta) - 01. časť - Prekambrium, prahory (archaikum), starohory (proterozoikum), prvohory (paleozoikum), staršie: kambrium, ordovik, silúr, devón, mladšie: karbón, perm :)

**Obdobie, ktoré začalo asi pred 3,5 miliardami rokov**

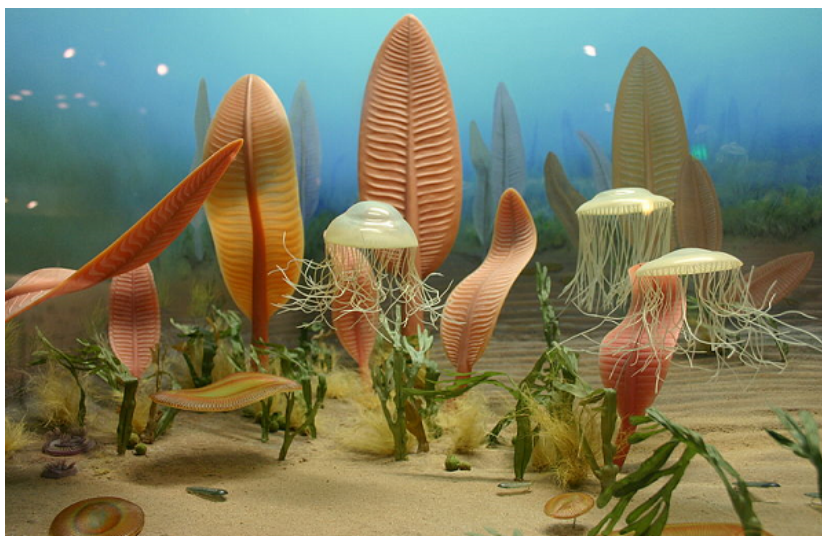
- nazývame **prekambrium** a rozdeľujeme ho na obdobie prahôr (**archaikum**) a starohôr (**proterozoikum**),
- **prahory** trvali asi 1,4 miliardy rokov, starohory existovali asi 2 miliardy rokov,



**Prahory**

- v tomto období existovala pravdepodobne jednotná prapevnina obklopená svetovým proceánom, zemská kôra mala jednoduchú stavbu, ktorá sa ďalším vývojom stávala zložitejšou, vytvárali sa jadrá budúcich kontinentov,

- **v starohorách** vznikla a ďalej sa vyvíjala biosféra, zväčšenie podielu kyslíka v atmosfére a vytvorenie ozónovej ochrannej vrstvy umožnilo vznik a vývoj jednobunkových, neskôr mnohobunkových organizmov v období starohôr (v prahorách ešte život neexistoval),



**Starohory**

- z rastlín sa koncom starohôr vyvinuli riasy, zo živočíchov prvoky, mechúrniky, červy a článkonožce.

**Obdobie, ktoré začalo asi pred 600 miliónmi rokov**

- nazývame obdobím prvohôr - **paleozoikum**,



**Prvohory**

- delí sa na niekoľko períód: kambrium, ordovik, silúr a devón, označované sú ako staršie prvohory a karbón a perm, označované sú ako mladšie prvohory,

- počas prvohôr prebehli dva veľké horotvorné deje: kaledónske vrásnenie v ordoviku a silúre a variské vrásnenie od devónu do permu. Ich výsledkom bol vznik pohorí, premena hornín, vznik ložísk nerastných surovín aj magnetická činnosť. Vznikli najmä usadené horniny, hlavne organického pôvodu (vápenec, čierne uhlie). V rastlinnej ríši sa z rias vyvinuli výtrusné cievnaté rastliny, ktoré sa rozšírili na súš. Tu ďalším vývojom vznikli stromovité plavúne, prasličky a paprade, ktoré tvorili veľké pralesy. Koncom prvohôr však vymreli a vznikli prvé nahosemenné rastliny (kordaity). V živočíšnej ríši nastal rozvoj bezstavovcov (trilobity, ramenonožce, lastúrniky), z devónu sú známe už nálezy skamelín rýb a obojživelníkov, z karbónu plazov.

**Obdobie, ktoré začalo asi pred 600 miliónmi rokov a skončilo asi pred 500 miliónmi rokov**

- nazývame **kambrium**,

- v mori sa objavilo veľké množstvo foriem bezstavovcov,



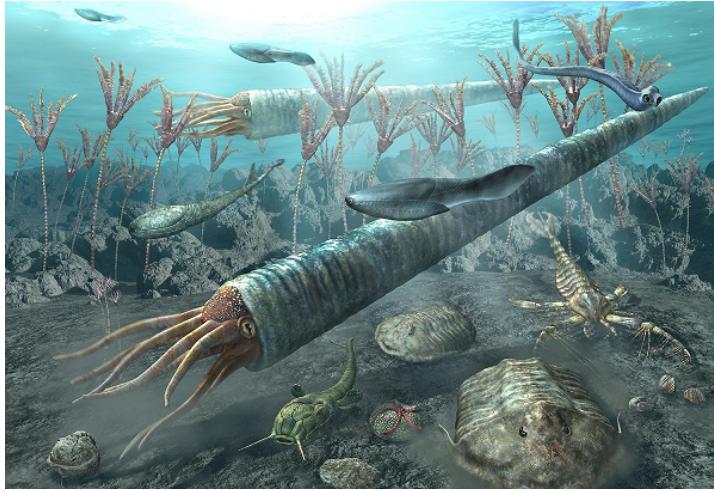
**Kambrium**

- dominovali trilobity, vznikli prvé mäkkýše.

**Obdobie, ktoré začalo asi pred 500 miliónmi rokov a skončilo asi pred 440 miliónmi rokov**

- nazývame **ordovik**,





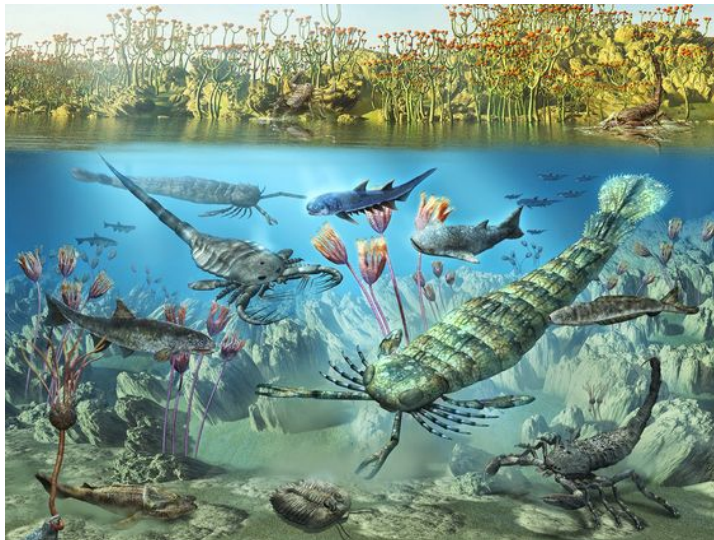
**Ordovik**

- v tomto období sa objavili prvé kôrovce a prvé rybovité stavovce, ktoré ešte nemali plutvy a čeľuste.

**Obdobie, ktoré začalo asi pred 440 miliónmi rokov a skončilo asi pred 410 miliónmi rokov**

- nazývame **silúr**,

- vyvinuli sa čeľustnaté ryby,



**Silúr**

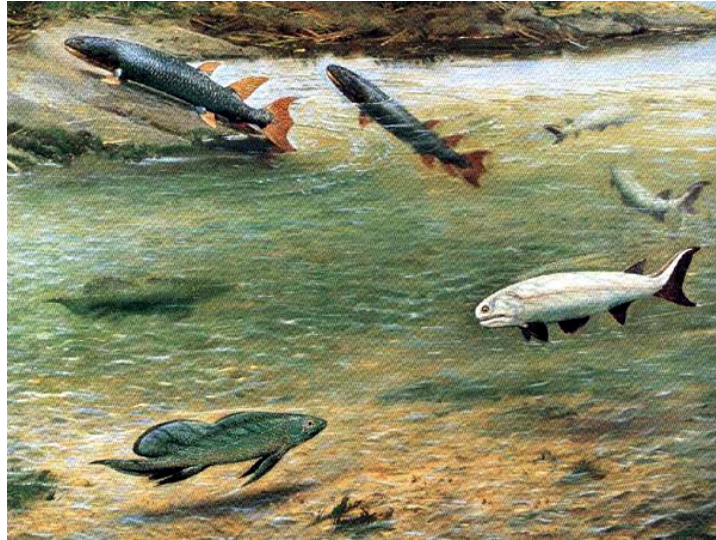
- nastal rozvoj koralových útesov,

- na súši sa objavili prvé drobné rastliny.

**Obdobie, ktoré začalo asi pred 410 miliónmi rokov a skončilo asi pred 360 miliónmi rokov**

- nazývame **devón** a označujeme vekom rýb,

- v moriach dominovali ryby, vyvinul sa prvý hmyz,



**Devón**

- na zem vyliezli prvé obojživelníky.

**Pred 370 miliónmi rokov** - dopad vesmírneho telesa spôsobil, že masovo vymrela polovica rodov morských živočíchov.

**Obdobie, ktoré začalo asi pred 360 miliónmi rokov a skončilo asi pred 290 miliónmi rokov**

- nazývame **karbón** a označujeme vekom uhlia,



**Karbón**

- na zemi bolo teplé a vlhké podnebie, lesné porasty odumierali a v priebehu vekov sa menili na uhlie,

- z obojživelníkov sa vyvinuli prvé plazy, rozšíril sa hmyz.

**Obdobie, ktoré začalo asi pred 290 miliónmi rokov a skončilo asi pred 250 miliónmi rokov**

- nazývame **perm**,

- zem sa ochladila, zmizli niektoré obojživelníky, zato plazy sa rozvinuli,



### Perm

- všade sa vyskytovali papraďorasty a ihličnany,
- koncom tohto obdobia nastalo najväčšie masové vymieranie.